

NASTAVNA PRIPRAVA ZA STRUČNI ISPIT

Silvije Strahimir Kranjčević, Gospodskomu Kastoru

Mentorica:

Pripravnica:

Split, 25. ožujka 2010.

ŠKOLA: III. gimnazija, Split

SAVJETNIK:

MENTOR:

RAZRED: III.

NASTAVNI PREDMET: Hrvatski jezik

NASTAVNA CJELINA: Realizam u hrvatskoj književnosti

NASTAVNA JEDINICA: Silvije Strahimir Kranjčević, Gospodskomu Kastoru

TIP NASTAVNOGA SATA: sat interpretacije lirске pjesme

NASTAVNI SUSTAV: interpretativno – analitički

NASTAVNI OBLICI: frontalni rad, individualni

NASTAVNE METODE: metoda usmenoga izlaganja, razgovora, čitanja, pisanja, slušanja, rada na tekstu, ilustracije

NASTAVNI IZVORI, SREDSTVA I POMAGALA: živa riječ nastavnika i učenika, čitanka, pjesma TBF-a Nedodirljivi, ploča, kreda, bilježnice, anketni i nastavni listić, grafoskop/grafoprozirnica, CD, radioaparatus

NASTAVNA KORELACIJA: mitologija, glazba

CILJ NASTAVNOGA SATA: upoznati učenike s poezijom S.S.Kranjčevića, potaknuti kod učenika kritički stav prema negativnim pojavama u društvu, a razvijati pozitivan stav prema životu, motivirati učenike za aktualiziranje tema.

NASTAVNI ZADATCI:

- a) obrazovni: upoznavanje književnoga stvaralaštva S.S.Kranjčevića, uočavanja obilježja lirskoga stvaralaštva u razdoblju realizma, uočavanje stilskih izražajnih sredstava alegorije, ironije, sarkazma, kontrasta.
- b) funkcionalni: razvijanje recepcijske i spoznajne sposobnosti učenika: zapažanja, pamćenja, uspoređivanja, zaključivanja, razvijanje sposobnosti usmenoga i pismenog izražavanja, razvijanje sposobnosti logičkoga i kritičkoga mišljenja.
- c) odgojni: isticanje ljudskoga dostojanstva kao temeljne vrijednosti svakoga pojedinca, razvijati spoznaju da je život borba u koju treba uložiti duhovnu snagu kako bi se svladale prepreke, razvijanje ljubavi i interesa prema poeziji.

STRUKTURA NASTAVNOGA SATA

1. Pozdravljanje učenika i doživljajno – spoznajna motivacija
2. Najava teksta i njegova lokalizacija
3. Interpretativno čitanje
4. Emocionalno – intelektualna stanka
5. Objavljivanje i korekcija doživljaja
6. Interpretacija pjesme
7. Sinteza i aktualizacija teme kroz glazbu grupe TBF
8. Zadaci za samostalan rad

LITERATURA:

Dujmović – Markusi D., Rossetti – Bazdan S., Književni vremeplov 3, Profil, Zagreb, 2009.

Skupina autora, Čitanka 3, udžbenik za 3. razred gimnazije, ŠK, Zagreb, 2008.

ANKETNI LISTIĆ

1. Koje ciljeve želiš postići u idućih 10 godina?

a) završiti fakultet	e) izgraditi karijeru i postati financijski moćan
b) osnovati obitelj, imati djecu	f) raditi posao koji najbolje znam i volim
c) postati slavan i popularan	g) snaći se, dobro zarađivati, lagodno živjeti
d) bogato se udati/oženiti	h) učiti, putovati, upoznavati nove ljude i kulture, zabavljati se

i) (sam upiši neki cilj ako ti ne odgovaraju ponuđeni odgovori)

2. Na koji način misliš doći do cilja?

- a) preko noći – novcem se sve može kupiti
- b) poštenim radom, jakom voljom i upornošću
- c) političkim vezama
- d) svojim kvalitetama, znanjem, talentom
- e) ulizivanjem i dodvoravanjem
- f) uvijek ću imati nekog «sponzora»

3. Postoje li određene prepreke u društvu koje bi ti mogle otežati ostvarenje tvoga cilja? Što misliš o svojoj društvenoj stvarnosti?

4. Navedi jednu osobu koja je tebi uzor u životu i navedi vrline i osobine zbog kojih upravo ta osoba predstavlja tvoj uzor.

ARTIKULACIJA NASTAVNOGA SATA

FAZE SATA I NJIHOVO TRAJANJE	NASTAVNI SADRŽAJ	NASTAVNE METODE I METODIČKI POSTUPCI	NASTAVNA SREDSTVA I POMAGALA
<p>Uvod</p> <p>Motivacija</p>	<p>N: Dobar dan! Moje ime je Lucija Dražić Šegrt, profesorica sam hrvatskoga jezika i književnosti i danas ću vam održati sat književnosti. Nadam se da ćemo se dobro razumjeti i surađivati. (Upisujem sat, redari prijavljuju nenazočne učenike.)</p> <p>N: (Učenicima dijelim anketne listiće s pitanjima na koja trebaju individualno odgovoriti. Nakon provedene ankete, čitam neke odgovore i zajedno ih komentiramo.)</p> <p>N: Što današnje društvo nudi mladim ljudima? Koje se vrijednosti danas cijene? Bombardiraju li nas mediji informacijama o važnosti znanja, duhovnoga rasta, školovanja, razvijanja stvaralačke osobnosti, kreativnosti, kulture općenito ili je danas popularno samo zadiranje u tuđi život, intimu, stavljanje važnosti</p>	<p>Metoda usmenog izlaganja</p> <p>Metoda pisanja, čitanja</p> <p>Heuristički razgovor</p>	<p>Živa riječ nastavnika</p> <p>Anketni listić koji otkriva osobna iskustva učenika, živa riječ nastavnika i učenika</p>

<p>Najava nastavne jedinice i lokalizacija</p>	<p>na materijalno bogatstvo, fizički izgled, lažni sjaj itd.? Utječe li sve to na nas? Teže li današnji ljudi spoznaji ili prolaznim vrijednostima?</p> <p>(Učenici pružaju različite odgovore.)</p> <p>N: Na koje bismo dvije skupine mogli podijeliti ljude u društvu?</p> <p>(Dolazimo do zaključka da bismo ljude mogli podijeliti u dvije skupine: one poštene, vrijedne, dostojanstvene, koji vjeruju u svoje ideale, stavove, vlastiti rad, znanje, svoju kreativnost i snagu bez obzira na životne teškoće i promjene i one ljude kojima su na prvom mjestu materijalne vrijednosti, koji su spremni zgaziti vlastito dostojanstvo da bi imali koristi, olako mijenjaju svoje stavove i dodvoravaju se onima kod kojih bi mogli doći do osobnog probitka.</p> <p>N: Mislite li da je samo danas tako ili je bilo i prije?</p> <p>N: Danas ćemo čuti kako jedan pjesnik iz razdoblja realizma progovara u svojoj pjesmi Gospodskomu Kastoru o društvenim</p>	<p>Metoda heurističkog razgovora</p> <p>usmenog izlaganja</p>	<p>Živa riječ nastavnika i učenika</p>
---	---	---	--

	<p>manama svojega vremena.</p> <p>N: Znate li o kojemu je pjesniku riječ?</p> <p>U: (Radi se o S.S. Kranjčeviću.)</p> <p>(Pokazujem njegovu fotografiju .)</p> <p>N: Ako kažem da je njegov rodni grad ujedno rodni grad Vjenceslava Novaka, na koji grad mislim?</p> <p>U: (Senj.)</p> <p>(Pišem na ploču naslov.)</p> <p>N: Čijim vladanjem je obilježeno razdoblje realizma u hrvatskoj književnosti, a označilo je izuzetno nepovoljno političko i kulturno stanje u Hrvatskoj?</p> <p>U: (Vladavina Khuena Hedervaryja, 1883. – 1903.)</p> <p>N: Što znate o životu i stvaralaštvu S.S. Kranjčevića? Koji su gradovi (zemlje) obilježili njegov život i stvaralaštvo?</p> <p>U: (Odgovaraju ako su se već upoznali s pjesništvom S.S. Kranjčevića, a ako nisu, ja navodim osnovne činjenice i zapisujem na ploču.)</p> <p>Rođen je u Senju. Zbog sukoba s profesorima u gimnaziji nije mu</p>	<p>demonstracije</p> <p>heurističkog razgovora</p> <p>pisanja</p> <p>heurističkoga razgovora</p> <p>heuristički razgovor ili usmeno izlaganje</p>	<p>Živa riječ nastavnika i učenika</p> <p>Ploča i kreda</p> <p>Živa riječ</p>
--	--	---	---

	<p>dopušteno maturirati pa se upisuje u senjsko sjemenište. Iz sjemeništa je ubrzo upućen na školovanje u Rim na Collegium Germanico-hungaricum, koje ga je trebalo pripremiti za svećeničko zvanje. Boravak u Rimu omogućio mu je upoznavanje teologije, a Biblija, kao izvorište likova, motiva, svjetonazora postala je temelj njegova kasnijeg stvaralaštva. Međutim, u Rimu je pjesnik saznao da ne želi postati svećenik pa se nakon nekoliko mjeseci vraća u Hrvatsku. Odlazi u Zagreb gdje živi kao siromašni student i ulazi u krug mladih pravaša. Zahvaljujući Strossmayerovoj novčanoj potpori, uspio je u Zagrebu završiti učiteljski studij. Njegov životni put nije bio nimalo lagan. Zbog političke nepodobnosti otišao je tražiti zaposlenje u Bosnu: Mostar, Livno, Travnik, Sarajevo, gdje je bio i ravnatelj Trgovačke škole i urednik časopisa <u>Nada</u>. <u>Pjesničke zbirke:</u> <u>Bugarkinje</u>, <u>Izabrane pjesme</u>, <u>Trzaji</u> <u>Neke pjesme</u>: <u>Mojsije</u>, <u>Eli! Eli!</u> <u>Lama azavtani!</u> <u>Iseljenik</u>, <u>Moj dom</u>, <u>Naš čovo</u>, <u>Gospodskomu Kastoru</u> itd.</p> <p>N: Prije nego pročitamo pjesmu</p>	<p>pisanja, demonstracije</p>	<p>preslika fotografije</p> <p>ploča i kreda</p>
--	--	-----------------------------------	--

<p>Interpretat. čitanje pjesme</p> <p>Emocionalno-intelektualna stanka</p> <p>Objava doživljaja</p>	<p>Gospodskomu Kastoru objasniti ću vam neke riječi koje bi vam mogle biti nepoznate.</p> <p>N: Pokušajte predvidjeti koja će biti tema pjesme naslovljene Gospodskomu Kastoru i zapišite neke riječi koje očekujete da će se pojaviti u pjesmi ovakvoga naslova. Nagađate li tko bi mogao biti Kastor? (Nekoliko učenika odgovara.)</p> <p>(Preko grafoskopa projiciram i objašnjavam nepoznate riječi, prisjećamo se antičkih likova, Helene, Klitemnestre, pokazujem ilustracije Dioskura i ostatke njihovoga hrama u Rimu, javljaju se učenici koji su u horoskopu Blizanci.)</p> <p>Zatvorite čitanke i poslušajmo pjesmu Gospodskomu Kastoru. Interpretativno čitanje pjesme.</p> <p>N Kako ste doživjeli pjesmu? Jeste li dobro predvidjeli tko je Kastor?</p>	<p>usmeno izlaganje</p> <p>heurističkoga razgovora i pisanja</p> <p>demonstracije i usmenoga izlaganja</p> <p>čitanje</p> <p>razgovora i tumačenja</p>	<p>živa riječ nastavnika i učenika</p> <p>fotografija, grafoskop, prozirnica</p> <p>čitanka</p> <p>živa riječ nastavnika i učenika</p>
--	---	--	--

<p>Interpretacija</p>	<p>Koje su emocije sadržane u pjesmi: sreća, nježnost prema psiću ili ogorčenost? Kakav je ton pjesme? (Zajedno komentiramo te određujemo pjesmu – socijalno-satirična pjesma u alegorijskom, ironičnom tonu, a govori o gospodskomu psu simbolu ljudi koji gaze vlastito dostojanstvo da bi došli do cilja.)</p> <p>N: Otvorite svoje čitanke i pratite tekst. Učenici još jedanput čitaju pjesmu u sebi i individualno rade na nastavnom listiću. Nakon samostalnog rada učenika slijedi provjera uspješnosti tako da pojedini učenici čitaju svoje odgovore, a ostali sudjeluju dopunjavanjem i korigiranjem. Nastavnica ih vodi heurističkim razgovorom.</p> <p>N: Prve četiri strofe predstavljaju cjelinu. Podcrtajte u njima temeljne motive.</p> <p>U: (Antički motivi – Letin žal, klasična strofa, Gaea, Apolo, Kastor, lat. sentenca i motiv psa.)</p> <p>N: Kako pjesma započinje? Kome se pjesnik obraća? Zašto? Kakvim oblikom je pjesma ispjevana?</p>	<p>pisanja</p> <p>rada na tekstu</p> <p>usmjerenog čitanja i pisanja, podcrtavanja</p>	<p>ploča, kreda</p> <p>Nastavni listić</p> <p>ploča i kreda</p>
------------------------------	---	--	---

	<p>U: (Kranjčević se ispričava sjenama, tj. dušama umrlih, što posuđuje od njih oblik klasične strofe, a potom se obraća psiću Kastoru, jer ga ometa u drijemanju. Pjesma je ispjevana u katrenama, nema rime.)</p> <p>N: Da, to je oblik alkejske strofe koju je Kranjčević prilagodio suvremenim prilikama jer se vremena mijenjaju: i majka Zemlja i bog Apolon drukčiji su nego što su bili.</p> <p>U 19.st. javio se u u građanskom društvu običaj držanja kućnih ljubimaca, kao i moda da im se daju imena iz grč. mitologije i povijesti.</p> <p>N. Kako se obraća Kastoru?</p> <p>U: (S poštovanjem, s vi.)</p> <p>N. Možete li odrediti vrstu pjesme s obzirom na tematiku? Kakav ton osjećate u pjesmi?</p> <p>U: (Socijalna pjesma, ironičan, satiričan ton, katrene, nema rime, u obliku je pjesnikovog izravnog obraćanja psu.)</p> <p>N: Izdvojili ste antičke motive. Koja je svrha antičkih motiva i klasične strofe u ovoj pjesmi?</p> <p>U: (Pjesnik pomoću antičkih motiva stvara kontrast između uzvišenih grč. junaka, tema, klasičnih strofa kojima su bile opjevane uzvišene</p>	<p>heurističkog razgovora, usmenog izlaganja</p> <p>tumačenja</p> <p>metoda razgovora</p>	<p>živa riječ nastavnika i učenika</p> <p>čitanka</p> <p>živa riječ</p> <p>ploča, kreda</p>
--	---	---	---

	<p>teme i socijalne pjesme kojom pjesnik izvrgava ruglu očite društvene mane, te ne pjeva o velikim junacima već o običnom gospodskom psiću, iznevjereni su stari ideali, ljudi u antičko doba imali su čast, a pjesnik u svojem vremenu uočava nešto drugo.)</p> <p>N: Tako je! Kranjčević u svojim pjesmama nije samo obrađivao biblijske i povijesne motive, već su i antički i socijalni motivi karakteristični za njegovu poeziju.</p> <p>N: Uočavate li ironiju? Gdje?</p> <p>U: (U samom uzvišenom imenu jednog grč. junaka kojega nosi psić – degradacija imena. U pjesnikovom obraćanju psu s poštovanjem kao da je pas uzvišenije biće, prikazujući lagodan život gospodskoga psa u kući gospodara, u izboru riječi itd.)</p> <p>N: Uočite osobitosti pjesničkoga jezika. Obratite pažnju na izbor riječi i njihov kontrast. Koje ste riječi izdvojili? Zašto ih pjesnik koristi?</p> <p>Uočili ste da pjesnik koristi deminutive, riječi ulice, žargonizme. Deminutivi u pjesmi imaju pogrdno,</p>	<p>heurističkog razgovora, rada na tekstu, pisanja</p> <p>tumačenja</p>	<p>čitanka</p> <p>nastavni listić</p> <p>ploča, kreda</p> <p>ploča, kreda</p>
--	---	---	---

	<p>posprdno značenje, npr. majčica, psić, darak, kobasa, psine, vucare se, ekcelenca, kao u loju, badava itd.</p> <p>Riječi pogrdnog značenja zovu se pejorativi, a to može biti i afektivno neutralna riječ kad se rabi u ironičnom smislu.</p> <p>Koje stilske figure primjećujete?</p> <p>Kakve rečenice i rečenične znakove koristi pjesnik?</p> <p>U: (Česte su <u>inverzije</u> – učenici navode primjere - <u>kontrast i ironija</u> protežu se kroz cijelu pjesmu .</p> <p><u>Deminutivi</u> majčica, psić - izrugivanje. Koristi <u>kratke izjavne i usklične rečenice</u> kako bi naglasio ironiju, a u tu svrhu koristi i <u>zagrade</u> – da bi naglasio ono što je važno i tu je vidljiv sam stav pjesnika!</p> <p>N: Kranjčević je bio čovjek od riječi i nije lako mijenjao svoje mišljenje, ostao je dosljedan svojim stavovima, a u narednim stihovima vidjet ćemo je li i Kastor takav.</p> <p>N: Uočite još jedan kontrast u 3. i 4. strofi! Obratite pozornost na epite.</p> <p>U: (<u>Gospodski psić Kastor</u>, drijema mekom na sagu u toplom domu, žmirka važno suprotstavljen je</p>	<p>razgovora</p> <p>metoda rada na tekstu</p> <p>tumačenja</p> <p>rada na tekstu</p> <p>razgovora</p>	<p>čitanka</p> <p>ploča, kreda</p>
--	---	---	------------------------------------

	<p>motivu <u>prostačkih psina, skitnicama</u> podvita repa, pogane njuške, ALI <u>kičme ko britva</u> koji se tromo vucare vani na zimi i snijegu, gladni, prepušteni sami sebi.)</p> <p>N: Čiji svjetonazor, razmišljanje tim stihovima donosi pjesnik?</p> <p>U: (Izravnim obraćanjem Kastoru, Kranjčević donosi Kastorov svjetonazor, ali se kroz ironiju osjeća pjesnikov odmak.)</p> <p>N: Kako tumačite lat. sentencu?</p> <p>U: (Kastor se čudi običaju svoga vremena da skitnice zabadaju nos u gospodska posla.)</p> <p>N: Tko je zapravo Kastor? Tko su prostačke psine podvita repa, ALI «kičme ko britva»? Kako tumačite tu usporedbu? Zašto Kastora peče zaboravnost? Na koga se zapravo odnosi ova pjesma?</p> <p>N: Koji motiv pjesnik uvodi u 5. strofi?</p> <p>U: (Motiv ljudi.)</p> <p>N: Da, uvodi motiv ljudi, prikazujući u obliku <u>alegorije</u> čovjekov život od rođenja do starosti. <u>Opišite život takvih ljudi.</u> Koja je njihova zlatna metoda? Obratite pozornost <u>na epite</u> i</p>	<p>usmenog izlaganja</p> <p>heurističkog razgovora</p>	<p>Ploča, kreda</p> <p>Živa riječ nastavnika</p> <p>ploča, kreda</p>
--	---	--	--

	<p><u>inverzije.</u></p> <p>U: Pjesnik donosi cikluse života jednoga beskućnika, materijalista, snoba, od rođenja do starosti. Kastor se od rođenja naučio tako ponašati, razmažen je, dodvorava se, zbog «masne kobase» prodaje dušu i slobodu, spreman je učiniti sve za udoban život. Rođenje u odličnoj kući od «časne majke» ne da se lako zatajiti, prvi korak je shvaćanje da se može uspjeti tako da svojoj «gospođi bajnoj lazne skromno gospodsku petu», repić podvinuv dolazi do cilja, zaključak je «zato ste tako legnuli meko».</p> <p>N: Koji pjesnikovi osjećaji izbijaju iz ovih stihova? Zašto?</p> <p>U: (Gorčina, nepravda.)</p> <p>N: Prepoznajete li u takvim ljudima i svoje sugrađane? Kakav je vaš stav prema Kastorovu ponašanju?</p> <p>N: Stigli smo do posljednje dvije strofe koje su također u ironičnom tonu. Pjesnik također polaže dar pred Kastora, svoju pjesmu? Što simbolizira lovor? Kome se dodjeljivao lovorov vijenac u antičko vrijeme?</p>	<p>rada na tekstu</p> <p>heuristički razgovor</p>	<p>čitanka</p>
--	---	---	----------------

<p>Sinteza</p>	<p>U: (Simbol je nečega duhovnoga, nečeg što čovjeka čini umjetnikom, kreativcem...)</p> <p>N: U kojim se stihovima otkriva poruka i alegorija pjesme? Zašto sve do kraja pjesme pjesnik nastoji očuvati tajnovitost alegorije?</p> <p>Je li Kranjčević kritičan prema ljudskim karakternim osobinama?</p> <p>U: (Poruka se otkriva tek na kraju, jer pjesnik održava određenu napetost i drži nas u iluziji da je život psa odličan pa je ironija na kraju snažnija.</p> <p>Kritika se očituje u tome što pjesnik na kraju otvoreno kaže da su takvi ljudi.</p> <p>Aktualiziramo temu slušajući pjesmu «Nedodirljivi» grupe TBF te čitajući i komentirajući stihove te pjesme.</p> <p>Učenici raspravljaju o društvenim problemima II. polovice 19.st. i društvenim problemima početka 21. st.</p> <p><u>Progovarajući o hrvatskoj stvarnosti 19.st., Kranjčević otvara općeljudske teme.</u></p>	<p>heurističkoga razgovora</p> <p>slušanja, čitanja, heurističkog razgovora i raspravljanja</p>	<p>ploča, kreda</p> <p>Živa riječ nastavnika i učenika, grafoskop, prozirnica, CD, radioaparati</p>
-----------------------	---	---	---

	<p>N: Je li se što promijenilo od Kranjčevićeva vremena? Zašto se Kranjčević uopće poziva na grčku kulturu – temelj europske civilizacije? Gradimo li mi danas ili samo rušimo stare vrijednosti? Na nastavnom listiću imate jednu sliku. Prepoznajete li što prikazuje? Kako se u antičkoj mitologiji naziva troglavi pas i gdje se on nalazi? (Kerber, na ulazu u Had.). Postoji izreka «čuvati kao Kerber». Što to Kranjčević čuva kao Kerber? (Svoje ideale, stavove, prave ljudske vrijednosti unatoč teškom životu i društvenim neprilikama, a zato se i poziva na antičke motive i antičku kulturu). A.B. Šimić kaže «Čovječe pazi da ne ideš malen ispod zvijezda, a M.Krleža: «I nitko neće znati da sam tu bio i prošao.» Zapitamo li se uopće što ostaje iza nas i kakav ćemo trag ostaviti na ovome svijetu? Što čovjeka današnjice čini beskičmenjakom? Smatrate li da se takvim ponašanjem može uspjeti u životu? Je li u vašoj okolini više ljudi koji podsjećaju na Kastora ili onih koji drže do svoga dostojanstva? Mnogo je beskućnika, ljudi koji ostaju bez posla i žive na rubu</p>		<p>živa riječ nastavnika i učenika</p>
--	---	--	--

Domaća zadaca	<p>egzistencije, ali mnogo je i udruga koje se brinu za zaštitu životinja. Životinje imaju prava, za njih organiziraju vjenčanja, pogrebe, solarije, kupke za kupanje, odijevaju ih u odjeću itd. Kako to objašnjavate: je li riječ o ironiji ili o potrebi?</p> <p>Možete li i vi uskliknuti: «Tempora! Mores!»?</p> <p>Pismeno izrazi svoj kritički stav prema društvenim problemima kojima svakodnevno svjedočiš.</p> <p>N: Hvala i doviđenja!</p>		
--------------------------	---	--	--

MANJE POZNATE RIJEČI

KASTOR i Polideuk (ili Poluks) u grč. mitologiji su braća blizanci, Ledini sinovi, te Helenina i Klitemnestrina braća. Veliki grčki junaci. Poznati su i kao Dioskuri (božji, tj. Zeusovi sinovi. Po nekim su pričama besmrtni kao bogovi, a po drugima su smrtnici. Jedina konstanta u svim inačicama jest Poluksova besmrtnost. Zeus je Kastora i Polideuka uzdignuo u zviježđe da zajedno svijetle i da ljude podsjećaju na iskrenu bratsku ljubav. Dakle, zviježđe Blizanaca predstavlja njih dvojicu pa se njegove dvije najsvjetlije zvijezde zovu Kastor i Poluks.

Leta – rijeka zaborava u staroj Grčkoj preko koje se dolazi u Had (Letin žal – metonimija za Had, carstvo mrtvih)

Gaea (Gea) – Zemlja

Apolo (Apolon) – bog ljepote i umjetnosti

trica – bezvrijedna stvar, nešto beznačajno,
tričarija

mnijenje – mišljenje

Tempora! Mores! – (lat.) Vremena! Običaji! – slavna Ciceronova rečenica prevodi se izrazom «Čudnih li vremena, čudnih li običaja!». Ova se sentencija danas koristi kao usklik u kritiziranju (u šali ili uz ironiju) trenutačnih stavova i trendova, ističe različitost običaja u različitim vremenima.

uditi – štetiti

TBF, Nedodirljivi

Policija i ostali državni organi / za mene su
smeće, debili, papani. / Poneke face
pokušavaju da me srede, al tad ih njihov šef u
red dovede. / U čemu je stvar, zna se.

Potplaćeno prase. / S mojim parama će mnogi
u penziju da se skrase. /... Bolje zelenit od
para nego od muke..../ I zato se kandidiram za
Sabor ili Vladu./ Diplomatski imunitet dobro
dođe u radu.../ Ljudski principi za mene samo
pitanje su svote./ Moja moć je takva i tu nema
sramote. / Kupujem živote, uzimam živote,
posuđujem živote, i kratim i dajem živote./ I
čega da se bojim kad sudbine krojim / milijune
brojim u vilama svojim.

Stojim čvrsto na zemlji, učim zakone sile / jači
neka vladaju, a bijednici nek cvile.

Plan ploče

Silvije Strahimir Kranjčević, Gospodskomu Kastoru

(1865., Senj – 1907., Sarajevo)

- urednik časopisa Nada
- pjesničke zbirke: Bugarkinje, Izabrane pjesme, Trzaji
- Mojsije, Eli! Eli! Lama azavtani! Moj dom! Iseljenik

GOSPODSKOMU KASTORU

- socijalno – satirična pjesma
- alegorijski, ironičan ton
- simbolika gospodskoga psa – degradacija imena
- temelji se na kontrastu:
 - a) motiva: (antički i socijalni, mekag-zima, prostačke psine-gospodski psić, kičma ko britva-podviti rep, pogana njuška-pitoma njuška, lovor-jestive stvari, duhovno-materijalno)
 - b) svjetonazora: beskičmenjaka, ulizica, onih «podvita repa» i samog pjesnika, čovjeka od riječi, dostojanstvenog, «kičme ko britva»
 - c) izbora riječi: majčica, psić, repić, psetance, darak, kobasa, psine, sipa po vrašku, vucare se, ekcelanca, kao u loju, badava – latinski nazivi, sentence, mnijenje, cjelov, lovor... riječi ulice, deminutivi, žargonizmi, pejorativi – književni jezik

NASTAVNI LISTIĆ

1. Prve četiri strofe predstavljaju cjelinu. Podcrtajte u njima temeljne motive.
2. Podcrtajte izraze i stihove u kojima primjećujete ironiju.
3. Pjesma je utemeljena na kontrastu motiva, svjetonazora i izbora riječi. Izdvoji ih!

KONTRAST

MOTIVI

SVJETONAZOR

IZBOR RIJEČI

4. U kojim se stihovima otkriva poruka i alegorija pjesme? Objasni.

